

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Změny v úpravě vyživovací povinnosti po přijetí zákona č. 89/2012 Sb.

Autor: Adéla Červená

Vedoucí: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Autorka předložené diplomové práce svoji pozornost upíná na tradiční, přesto však stále aktuální téma vyživovací povinnosti. Blíže se přitom zaměřuje především na změny, které přinesla v této oblasti rekodifikace občanského zákoníku. Současný občanský zákoník sice vychází z dřívějšího zákona o rodině, úprava však jistě není zcela totožná či shodná. Bližší zaměření na zdůvodnění změn a jejich detailnější rozbor je tedy více než žádoucí.

Samotná práce je rozčleněna, pomineme-li *Úvod* a *Závěr*, do pěti samostatných částí. Autorku je třeba pochválit především za to, že se již od prvních stran přidrží zvoleného tématu. Nikam neodbíhá, nevěnuje nadbytečnou pozornost vývoji úpravy atp. Po prvních dvou vstupních pasážích, které jsou zaměřeny na seznámení se základními znaky vyživovací povinnosti a na vymezení obecných pojmů, se již od strany 16 pouští přímo do rozboru změn ve vyživovací povinnosti, které přineslo přijetí občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.

K samotnému textu je možné učinit několik kritických připomínek. Někdy je výklad poněkud skokovitý. Čtenář například očekává, že se v pasáži nazvané *Subjekty vyživovací povinnosti* dočká úplného přehledu potencionálně oprávněných a povinných subjektů, autorka však spíše naznačuje možné varianty řešení. Práci by prospělo i omezení zdvojení výkladu na různých místech. Diplomantka se k některým tématům opakovaně vrací a zpravidla je dále rozvíjí, občas se jí však nedaří vyhnout se zbytečnému uvádění totožných informací. Dílčí připomínku je třeba v návaznosti na uvedené učinit i k systematice výkladu, která je mnohdy nejasná. Z obsahu textu je zřejmé, že se autorka zaměřuje především na vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi. Při pohledu na členění stěžejní třetí část, lze však toto zaměření spíše vytušit než jasně rozpoznat. Diplomantka zahajuje tuto část několikastránkovým textem (není pojat jako jedna z podkapitol), ve kterém se vypořádává s řadou problémů souvisejících s vyživovací povinností rodičů ve vztahu k dětem (mnohé z nich pak znovu otvírá v navazujících podkapitolách). V následujících podkapitolách jsou pak na stejné úrovni zařazeny například podkapitoly 3.1 *Vzájemná vyživovací povinnost potomků a předků*, 3.2 *Schopnost oprávněného samostatně se žít*, ale i kap. 3.5 *Pluralita povinných*, kap. 3.5. *Shodná životní úroveň dítěte s rodiči*, současně ale i kap. 3.7 *Vyživovací povinnost dítěte k rodiči*, po které níže následuje kap. 3.8 *Nevyvratitelná domněnka o výši průměrného měsíčního příjmu* (tu už autorka vyřešila na úvodních stranách části třetí; problematika se přitom opět vztahuje k vyživovací povinnosti rodiče ve vztahu k dítěti) či kap. 3.9 *Tvorba úspor*. Na první pohled je tedy patrné, že práce nemá vždy konzistentní strukturu. Systematika by měla být jasnější, na stejné úrovni by neměla být uváděna témata, která patří ve struktuře do podkapitol o jeden či dva stupně nižších. Nejasnosti je však možné najít i při pohledu do hlubšího členění textu. Příkladem může být Kap. 3.6.1 nazvána (poněkud nezvykle) *Výklad pojmů rodiče a dítěte*, ve které (v rámci podkapitoly 3.6 *Shodná životní úroveň dítěte s rodiči*) začíná rozebírat pojem dítě a rodič, jakkoliv se problematikou vyživovacího vztahu mezi těmito subjekty zabývá téměř od počátku své práce.

Velmi kladně je naopak třeba hodnotit zařazení části páté, která je věnována srovnání české právní úpravy vyživovací povinnosti s právními řády vybraných evropských zemí. Autorka této problematice věnuje čtvrtinu práce. Blíže je provedeno srovnání s německou, švýcarskou a rakouskou úpravou, které je věnována největší pozornost.

Samotný výklad autorky je místy provázen určitou nejednoznačností ve vyjadřování. Kupříkladu na s. 19 autorka uvádí, že zákonodárce v porovnání se zákonem o rodině „...jasně stanovuje zásadně shodnou životní úroveň dítěte a rodičů. ...tím poskytuje oprávněnému dítěti jistotu, aby se domohlo práva na stejnou životní úroveň, jakou mají rodiče.“ Jen o několik řádek dále však uvádí: „Oprávněnému však dikce zákona nezajišťuje možnost domáhat se shodné životní úrovně s rodiči.“ Za bližší rozvedení by stála například i myšlenka objevující se na s. 22, že: „Podmínkou vzniku vyživovacího vztahu je objektivní neschopnost oprávněného sám se o sebe postarat, avšak tento vztah může vzniknout i na základě pojmenované nebo nepojmenované smlouvy.“

Formální úroveň zpracování výrazněji nevybočuje z obvyklého průměru. Místy je možné v textu najít dílčí prohřešek proti pravidlům pravopisu, chybějící interpunkci atp., jejich počet však práci jako celek nijak výrazněji neovlivňuje. Někdy se projevuje nepozornost při závěrečné redakční úpravě textu například v tom, že píše o rodiči jako o osobě oprávněné v souvislostech, kdy je v pozici osoby povinné k plnění vyživovací povinnosti (s. 24) atp. Jistá formální nedotaženost je patrná i z očíslování Úvodu i první části práce shodným číslem. Stejná shoda existuje u číslování poslední části páte a Závěru práce (ten se navíc neobjevuje v obsahu práce vůbec). Občas je možné se setkat s méně odborným spojením (např. *shodný je akorát odstavec...*).

Autorka cituje v souladu s platnou citační normou. Přehled užitých literárních zdrojů je dostatečně obsáhlý. Škoda jen, že celé pasáže práce jsou inspirovány stále jen jedním zdrojem (typicky např. komentářem k části druhé občanského zákoníku z nakl. Wolters Kluwer) a není využita i jiná již dostupná literatura k nové úpravě (zvláště pokud ji autorka dokonce uvádí v přehledu použité literatury – např. komentář z nakl. C.H.Beck, který v textu necituje vůbec). Pochválit je třeba práci s dostupnou judikaturou a závěry autorky o její použitelnosti i do budoucna.

Lze shrnout, že předložená diplomová práce splňuje základní kritéria kladená na práci diplomovou. V mnoha ohledech může být pro případného čtenáře přínosná, zejména pak v části zaměřené na komparaci se zahraničními úpravami. Je zřejmé, že této pasáži věnovala diplomantka značnou pozornost, čas i úsilí. Současně však odevzdaný text trpí celou řadou tu méně tu více výrazných nedostatků. Většinu z nich je možné přičíst na vrub zjevné časové tísně při odevzdání práce. Čtenář při čtení práce na mnoha místech nabývá dojmu, že čas mezi dokončením textu a jeho odevzdáním byl natolik krátký, že autorce neumožnil nabytí patřičného odstupu, ani komplexnější provedení závěrečné korekce vlastního textu. Mnohé bylo přitom jistě možné eliminovat včasným konzultováním s vedoucím práce. Práci s ohledem na uvedené k obhajobě **doporučuji**, výsledné hodnocení by však mělo odrážet výše učiněné výtky k samotné práci a pochopitelně i výkon diplomantky při její obhajobě.

Otázky:

- 1) Je rodič povinen dítěti zajistit stejnou životní úroveň, i když je dítě schopné se samostatně uživit? Jak v této souvislosti nahlížíte na pravidlo formulované v § 915 odst. 1 věta druhá?
- 2) Co konkrétně znamená, že vyživovací povinnost je *alimentační-peněžní* (s. 13).
- 3) Pokuste se shrnout postup při určování „tabulkového“ výživného v Německu, který nastiňujete ve své práci.

V Plzni dne 26. dubna 2015

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.